

Tehillim: Psalms for the Ages - Chapter 36

Rabbi Shmuel Silber

www.rabbisilber.com

1. תהילים פרק לו

א לִמְנַצֵּחַ לַעֲבַד-יְהוָה לְדָוִד: ב נָאִם-פֶּשַׁע לְרָשָׁע בִּקְרֹב לִבִּי אֵין-פֶּחַד אֱלֹהִים לִנְגֹד עֵינָיו: ג כִּי-הִחְלִיק אֱלֹוֹ בְּעֵינָיו לִמְצָא עֲוֹנוֹ לְשֹׁנֵא: ד דְּבָרֵי-פִיו אָנוּן וּמִרְמָה חָדָל לְהַשְׁכִּיל לְהִיטִיב: ה אָנוּן | יַחֲשֹׁב עַל-מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל-דֶּרֶךְ לֹא-טוֹב רָע לֹא יִמָּאֵס: ו יְהוָה בְּהַשְׁמִים חֲסִדָּךְ אֲמוֹנָתְךָ עַד-שָׁחֲקִים: ז צִדְקָתְךָ | כְּהַרְרֵי-אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּ רַבָּה אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ יְהוָה: ח מִה-יִקָּר חֲסִדָּךְ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֹל כְּנָפֶיךָ יַחֲסִיוּ: ט יְרוּיִן מִדְּשֵׁן בֵּיתְךָ וְנָחַל עֲדֻנֶיךָ תִּשְׁקָם: י כִּי-עָמָךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאָה-אוֹר: יא מִשֹּׁךְ חֲסִדָּךְ לִידְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לִישְׁרֵי-לֵב: יב אֶל-תִּבּוֹאֲנִי רָגֶל גִּזְאוֹה וִיד־רָשָׁעִים אֶל-תִּגְדְּנִי: יג שֵׁם נָפְלוֹ פָּעַלִי אָנוּן דָּחוּ וְלֹא-יִכָּלוּ קוֹם:

1. For the Conductor, by the servant of the Lord, by David. 2. [I think] in my heart: Sin says to the wicked, "There is none [who need place] the fear of God before his eyes." 3. For Sin makes itself appealing to him, until his iniquity be found and he is hated. 4. The speech of his mouth is evil and deceit; he fails to reason, to improve. 5. On his bed he contemplates evil, he stands in a path that is not good; he does not despise evil. 6. O Lord, Your kindness is in the heavens; Your faithfulness is till the skies. 7. Your righteousness is like the mighty mountains, Your judgements extend to the great deep; man and beast You deliver, Lord. 8. How precious is Your kindness, God; man takes shelter in the shadow of Your wings. 9. They will be filled by the abundance of Your house; from the stream of Your Eden, You will give them to drink. 10. For the source of life is with You; in Your Light do we see light. 11. Extend Your kindness to those who know You, and Your righteousness to the upright of heart. 12. Let not the foot of the arrogant overtake me; let not the hand of the wicked drive me away. 13. Therethe doers of evil fell, thrust down, unable to rise.

2. דברים פרק לד

(א) וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֶרְבַת מוֹאָב אֶל-הָר נֹבֹו רֹאשׁ הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיִּרְאֶהוּ יְקֹנֶק אֶת-כָּל-הָאָרֶץ אֶת-הַגִּלְעָד עַד-דָּן: (ב) וְאֶת כָּל-נַפְתָּלִי וְאֶת-אָרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֶת כָּל-אָרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן: (ג) וְאֶת-הַנֶּגֶב וְאֶת-הַכֶּכֶר בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד-צֹעֵר: (ד) וַיֹּאמֶר יְקֹנֶק אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב לֵאמֹר לְזֶרְעֶךָ אֶתְנַנָּה הָרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר: (ה) וַיָּמָת שֵׁם מֹשֶׁה עַבְד־יְקֹנֶק בְּאָרֶץ מוֹאָב עַל-פִּי יְקֹנֶק:

1. And Moses went up from the plains of Moab to Mount Nebo, [to the] top of the summit facing Jericho. And the Lord showed him all the Land: The Gilead until Dan, 2. and all [the land of] Naftali, and the land of Ephraim and Manasseh, and all the land of Judah, until the western sea, 3. and the south, and the plain, the valley of Jericho, the city of palm trees, until Zoar. 4. And the Lord said to him, "This is the Land I swore to Abraham, to Isaac, and to Jacob, saying, 'I will give it to your offspring.' I have let you see it with your eyes, but you shall not cross over there." 5. And Moses, the servant of the Lord, died there, in the land of Moab, by the mouth of the Lord.

3. ילקוט שמעוני תורה פרשת וזאת הברכה רמז תתקסח

עבד ה'—ולא בגנותו של משה הכתוב מדבר אלא בשבחו שכן מצינו בנביאים הראשונים שנקראו עבדים

4. רבינו בחיי דברים פרשת וזאת הברכה פרק לד פסוק ה

והענין למעלתו וגודל השגתו, כי העבד רגיל אצל אדוניו ונכנס עמו בחדרי חדרים ומשמש לפניו תדיר

5. אבן עזרא דברים פרשת וזאת הברכה פרק לד פסוק ה

(ה) וימת שם משה עבד ה' – שאפילו במותו עשה מה שצוהו כעבד.

6. ממעינות הנצח (קע'ב)

אלא, מבאר רבי שמואל מסוכטשוב, שיש בחינת „בן” ויש „עבד” – ואם משה רבינו מבחר המין האנושי אינו בגדר „בן”, מי „בן”? יוצא, לכאורה, שהתואר „עבד” גנאי הוא לו, שאינו „בן”. על כן אמרו כי אדרבה, זהו עיקר שבחו, כי למרות שהיה דבוק בה' תמיד וילד שעשועיו, קיבל על עצמו עול מלכות שמים כל פעם מחדש, כל פעם ביתר-שאת, כעבד נאמן שאינו מתכוון להנאתו מאומה וכל ישעו וחפצו לקיים רצון אדונו.

7. במדבר פרק יב

(ה) וַיִּרְדּוּ יִקְוֶן בְּעֵמִיד עֲנָן וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וּמִרְיָם וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: (ו) וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּנִי דְבַרְי אִם-יִהְיֶה נְבִיאָכֶם יִקְוֶן בְּמִרְאֵה אֱלֹוֹ אֶתְדַּע בְּחֹלֹם אֶדְבַר-בּוֹ: (ז) לֹא-כֵן עֲבָדִי מִשָּׁה בְּכָל-בֵּיתִי נֶאֱמָן הָיָא:

8. Tradition (47.4 - 2015 - Rav Aharon Lichtenstein zt'l)

The source of my support was not confined to my immediate rebbeim. At one point, during my late teens, I was troubled by certain ethical questions concerning Amalek, ir ha-nidahat, etc. I then recalled having recently read that Rav Chaim Brisker would awaken nightly to see if someone hadn't placed a foundling at his doorstep. I knew that I slept quite soundly, and I concluded that if such a paragon of hesed coped with these halakhot, evidently the source of my anxiety did not lie in my greater sensitivity but in my weaker faith. And I set myself to enhancing it.

The greatest source of faith, however, has been the Ribbono shel Olam Himself. At the level of rational demonstration, this is, of course, patently circular. Existentially, however, nothing has been more authentic than the encounter with Avinu Malkeinu, the source and ground of all being. Nothing more sustaining, nothing more strengthening

The encounter, of course, has been varied. In part, it has been channeled – primarily through talmud Torah (this is no doubt an aspect of maor she-bah, “the light within it,” of which Hazal spoke), but also through tefillah and the performance of mitzvot; or, if you will, by the halakhic regimen in its totality. In part, it has been random – moments of illumination while getting on a crowded bus or watching children play in a park at twilight. Obviously, it has also been greatly varied in intensity. In its totality, however, whatever the form and content, it has been the ultimate basis of spiritual life. This will obviously provide little guidance for those to whom attaining encounter is precisely the problem. To those “struggling to develop faith,” one can, however, proffer first the reassuring assertion of the religious significance of the quest per se, as, in the footsteps of Avraham Avinu, they have already become mevakshei Hashem; second, the prospective hope of successful resolution, as “The Lord is good unto them that yearn for Him, to the soul that seeketh Him” (Eikhah 3:25); and third, the counsel to focus persistently, in terms of Coleridge's familiar distinction, upon faith rather than belief, upon experiential trust, dependence and submission more than upon catechetical dogmatics. Intellectual assent is normative and essential; but, at the personal level, it is generally not the key. In the final analysis, the primary human source of faith is faith itself.

א כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו. זאת
הבחינה היא מעין עוה"ב. כמ"ש
(תהלים נ"ו) בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר (א) וזאת
הבחינה היא מעין עולם הבא. כשאחז"ל (פסחים נ'). ביום
ההוא יהיה ה' אחד וכו'. והקשן, וכי האידנא לאו הוא אחד.
ותרצו חז"ל, האידנא מברכין על הטובה הטוב והמטיב.
ועל הרעה דיון אמת. ולעתיד. כולו הטוב והמטיב. שיהיה
שם ה', ושם אלקים, אחדות אחד.

ב. ד וכשידע כל זאת, נקרא ידיעה שלימה. כי עיקר הדעת
הוא אחדות של חו"ג (ב), זה נקרא דעת. היינו
שלא יחלוק בין חסד לדין, ויברך על כולם הטוב והמטיב.
וזה נקרא, ה' אחד ושמו אחד. כמאמר חז"ל שלעתיד יהי'
.....

ג. אחדות גמור. שיהי' כולו הטוב והמטיב. וזה ה' אחד, ושמו,
זה בחי' אלהים מלכות. כמ"ש (שמואל ב' ח') ויעש דוד
שם. אחד גימ' אהבה היינו הן ה' שהוא רחמים, הן שמו
שהוא בחי' אלהים, בחי' דין. כולם לטובתך. מחמת אהבה
שהקב"ה אוהב אותך, כמ"ש (משלי ג') את אשר יאהב
ה' יוכיח, וכתיב (עמוס ג') רק אתכם ידעתי מכל משפחות
האדמה על כן אפקוד עליכם עוונותיכם :

10. The Hirsch Psalms - 36:1

... A Jew who strives to fulfill the task which God has entrusted to him

1. תהילים פרק לו

א לַמְנַצֵּחַ לַעֲבַד-יְהוָה לְדָוִד: ב נֶאֱמַר-פֶּשַׁע לְרָשָׁע בִּקְרֹב לִפְנֵי אֵין-פָּחַד אֱלֹהִים לִנְגַד עֵינָיו: ג כִּי-הִחֲלִיק אֱלֹהֵי בְעֵינָיו לַמָּצָא עֹנֹו לְשֹׁנָא: ד דְּבָרֵי-פִיו אָנוּן וּמִרְמָה חָדָל לְהַשְׁכִּיל לְהִיטִיב: ה אָנוּן | יַחֲשֹׁב עַל-מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל-דֶּרֶךְ לֹא-טוֹב וְיֵעַ לֹא יִמָּאס: ו יְהוָה בְּהַשְׁמִים חֲסִדָּךְ אֲמוֹנָתְךָ עַד-שְׁחָקִים: ז צִדְקָתְךָ | כְּהַרְרֵי-אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּ רַבָּה אָדָם וּבְהִמָּה תִּוְשִׁיעַ יְהוָה: ח מִה-יִקָּר חֲסִדָּךְ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יַחֲסִיוּ: ט יְרוּיִן מִדְּשֶׁן בֵּיתְךָ וְנָחַל עֲדִינֶיךָ תִּשְׁקָם: י כִּי-עֲמָךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאָה-אוֹר: יא מִשֶּׁךְ חֲסִדָּךְ לִידְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לִישְׂרֵי-לֵב: יב אֶל-תִּבּוֹאֵנִי רָגֶל גָּאוֹה וְיַד-רָשָׁעִים אֶל-תִּנְדְּנֵנִי: יג שֵׁם נִפְלו פְּעָלֵי אָנוּן דָּחוּ וְלֹא-יִכְלוּ קוֹם:

1. For the Conductor, by the servant of the Lord, by David. 2. [I think] in my heart: Sin says to the wicked, "There is none [who need place] the fear of God before his eyes." 3. For Sin makes itself appealing to him, until his iniquity be found and he is hated. 4. The speech of his mouth is evil and deceit; he fails to reason, to improve. 5. On his bed he contemplates evil, he stands in a path that is not good; he does not despise evil. 6. O Lord, Your kindness is in the heavens; Your faithfulness is till the skies. 7. Your righteousness is like the mighty mountains, Your judgements extend to the great deep; man and beast You deliver, Lord. 8. How precious is Your kindness, God; man takes shelter in the shadow of Your wings. 9. They will be filled by the abundance of Your house; from the stream of Your Eden, You will give them to drink. 10. For the source of life is with You; in Your Light do we see light. 11. Extend Your kindness to those who know You, and Your righteousness to the upright of heart. 12. Let not the foot of the arrogant overtake me; let not the hand of the wicked drive me away. 13. Therethe doers of evil fell, thrust down, unable to rise.

Q: What does it mean to be an "EVED HASHEM"?

2. דברים פרק לד

(א) וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֶרְבַת מוֹאָב אֶל-הָר נֹבוֹ רֹאשׁ הַפְּסָגָה אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיִּרְאֶהוּ יְקֹנָק אֶת-כָּל-הָאָרֶץ אֶת-הַגִּלְעָד עַד-דֶּן: (ב) וְאֵת כָּל-נַפְתָּלִי וְאֶת-אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל-אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן: (ג) וְאֶת-הַנֶּגֶב וְאֶת-הַכֶּכֶר בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד-צֹעַר: (ד) וַיֹּאמֶר יְקֹנָק אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזֹרַעַךְ אֶתְנַנָּה הָרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר: (ה) וַיָּמָת שֵׁם מֹשֶׁה עַבְד־יְקֹנָק בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל-פִּי יְקֹנָק:

3. ילקוט שמעוני תורה פרשת וזאת הברכה רמז תתקסח

עבד ה' [לד, ה] ולא בגנותו של משה הכתוב מדבר אלא בשבחו שכן מצינו בנביאים הראשונים שנקראו עבדים

4. רבינו בחיי דברים פרשת וזאת הברכה פרק לד פסוק ה

והענין למעלתו וגודל השגתו, כי העבד רגיל אצל אדוניו ונכנס עמו בחדרי חדרים ומשמש לפניו תדיר

5. אבן עזרא דברים פרשת וזאת הברכה פרק לד פסוק ה

(ה) וימת שם משה עבד ה' – שאפילו במותו עשה מה שצוהו כעבד.

Consistency

8. במדבר פרק יב

(ה) וַיֵּרֶד יְקֹנָק בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וּמִרְיָם וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: (ו) וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ-נָא דְבָרֵי אִם-יִהְיֶה נְבִיאָכֶם יְקֹנָק בְּמַרְאֵה אֱלֹהֵי אֶתְוָדַע בְּחִלּוֹם אֶדְבָר-בּוֹ: (ז) לֹא-כֵן עֲבָדֵי מֹשֶׁה בְּכָל-בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא:

To be an EVED - you must have complete Emunah. But what does it mean to have complete Emunah?

8. Tradition (47.4 - 2015 - Rav Aharon Lichtenstein zt'l)

9. ליקוטי מוהר"ן (ד')

10. The Hirsch Psalms - 36:1

... A Jew who strives to fulfill the task which God has entrusted to him